

godmanskap & förvaltare

Enköping • Heby • Håbo • Knivsta • Tierp • Uppsala • Älvkarleby • Östhammar

Överförmyndaren

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Överförmyndaren utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Syftet med verksamheten är att förhindra att personer som inte själva kan tillvarata sina rättigheter drabbas av rättsförluster eller ekonomiska förluster.

Vem kan få god man eller förvaltare?

Många personer i samhället har svårigheter att själva ta hand om sina personliga angelägenheter, ta hand om sin ekonomi och att tillvarata sina intressen. Det kan vara fråga om åldersdementa, långvarigt kroppsligt sjuka eller personer med psykiska sjukdomar eller funktionshinder.

De som har svårt att själva tillvarata sina rättigheter kan behöva hjälp av andra. För den som saknar anhöriga eller vars anhöriga inte klarar av eller har möjlighet att genom fullmakt företräda den hjälpbehövande kan godmanskap eller förvaltarskap bli aktuellt.

God man

En god man fungerar som ett ombud/ställföreträdare för den enskilde. Uppdraget kan omfatta att bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person beroende på den enskildes behov.

- Bevaka rätt betyder att företräda den enskilde gentemot exempelvis myndigheter. Det kan handla om att ansöka om särskilt boende, bostadstillägg, handikappersättning och att överklaga beslut. Det kan även innebära att tillvarata den enskildes intressen vid bouppteckning och arvskifte.
- Förvalta egendom innebär att sköta den dagliga ekonomin genom att ta hand om pension och bidrag, se till att räkningar betalas och förvalta sparkapital.
- Sörja för person handlar om att se till att den enskilde får nytta av sina pengar genom att exempelvis se till att denne har en så trivsamtillvaro som möjligt, uppmärksamma behovet av sociala kontakter och meningsfulla aktiviteter. Det innebär också att se till att den enskilde får den personliga omvårdnad denne behöver.

Gode mannen ska se till att den enskildes intressen tillvaratas. Observera dock att gode mannen inte själv ska utföra uppgifter som att handla mat, följa med på läkarbesök, flyttstäda och hänga upp gardiner.

Att ha god man är frivilligt och den enskilde har kvar sin rättshandlingsförmåga. Gode mannen utför sina uppgifter i samråd med den enskilde. Som god man ska man alltid handla för den enskildes bästa.

Förvaltare

Förvaltarskap är till skillnad mot godmanskap inte frivilligt utan en tvångsåtgärd. Förvaltarskap kan vara nödvändigt för personer som genom sitt agerande vidtar dispositioner till skada för sig själva. Detta kan vara fallet exempelvis vid allvarliga missbruksproblem eller psykisk störning.

Den som ställs under förvaltarskap förlorar helt eller delvis sin rätt att disponera sina bankkonton och ingå avtal. Förvaltaren behöver inte huvudmannens samtycke för att företräda denne. Uppdraget som förvaltare skiljer sig i övrigt inte från det som god man.

Förvaltarskap får inte anordnas om det är tillräckligt med mindre ingripande åtgärder som t.ex. godmanskap.
Vem kan få god man eller förvaltare?

För att få god man och förvaltare krävs att den enskilde på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp att tillvarata sina intressen. Om behovet av hjälp kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt, exempelvis genom fullmakt, hjälp av jurist eller bank så ska godmanskap eller förvaltarskap inte anordnas. I många fall kan det vara tillräckligt att den enskilde får hjälp av en kontaktperson, boendestödjare, personligt ombud eller av socialtjänsten.

Hur ansöker man om god man eller förvaltare?

Den enskilde kan själv ansöka om god man eller förvaltare, likaså dennes anhöriga och överförmyndaren. Ansökan kan lämnas direkt till tingsrätten eller till överförmyndaren. Till ansökan ska bifogas:

- Läkarintyg (utfärdad på socialstyrelsens särskilda formulär).
- Social utredning som styrker behovet av god man eller förvaltare. Social utredning utfärdas av exempelvis kurator eller handläggare inom socialtjänsten.
- Personbevis med uppgifter om folkbokföringsadress och närmast anhöriga.
- Eventuellt förslag på god man eller förvaltare.

Tingsrätten fattar beslut om anordnande av godmanskap och förvaltarskap.

Vem kan bli god man?

Lagen kräver att den som utses som god man eller förvaltare är en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig person. Detta innefattar bland annat att kontroller görs hos Kronofogden och polisens belastningsregister.

Om den enskilde inte har något eget förslag på lämplig god man eller förvaltare kan en utomstående person förordnas av tingsrätten.

Redovisning

Gode män och förvaltare är skyldiga att lämna en årlig redovisning till överförmyndaren. I redovisningen ska en sammanställning göras över den enskildes inkomster och utgifter. Uppgifter ska också lämnas om tillgångar och skulder. Under året ska kassabok eller liknande föras.

För vissa åtgärder krävs överförmyndarens samtycke. Exempel på detta är uttag av sparade medel, köp eller försäljning av fastighet eller bostadsrätt och vid arvskifte.

Arvode

Gode män och förvaltare har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget. Huvudregeln är att den enskilde själv betalar arvodet. Kostnaden för den enskilde uppgår vanligen till ca 12 000 kr per år. För mer information kontakta överförmyndaren i din kommun.

Frågor?

Kontakta överförmyndaren i din kommun om du har frågor om godmanskap och förvaltarskap.

- Enköpings kommun, 0171-625 000
overformyndarnamnd@enkoping.se
www.enkoping.se
- Heby kommun, 0224-360 00
information@heby.se
www.heby.se
- Håbo kommun, 0171-525 00
izzo.randhav@habo.se
www.habo.se
- Knivsta kommun, 018-727 24 60
overformyndarkontoret@uppsala.se
www.knivsta.se
- Tierps kommun, 0293-218 311
overformyndaren@tierp.se
www.tierp.se
- Uppsala kommun, 018-727 24 60
overformyndarkontoret@uppsala.se
www.uppsala.se
- Älvkarleby kommun, 026-83 000
kommun@alvkarleby.se
www.alvkarleby.se
- Östhammars kommun, 0173-860 00
overformyndaren@osthammar.se
www.osthammar.se

Kontaktuppgifter till respektive kommun finns på omslagets insida.